

Morfemjagten – Skriv, del og dyst!

- Find så mange ord som muligt med: **-er**, **-else**, **-ing** og **-ning**.
- Skriv ordene ind i skemaet. Tilføj linjer, hvis det er nødvendigt.
- Når I er færdige, lægger I jeres dokument i vores fælles mappe.
- Døb filen med dokumentet med jeres navne.

Regler:

- Ordene skal ende på **-er**, **-else**, **-ing** eller **-ning**.
- I må ikke gentage ord.
- I skal kunne forklare betydningen af jeres ord, hvis I bliver spurgt.
- I må gerne bruge Copilot som hjælp.

Find så mange ord som muligt med de fire efterstavelser:

-er	-else	-ing	-ning

Point og feedback

Lærerens kommentarer eller point gives her:

Antal korrekte ord:	
Bonuspoint (fx kreative ord eller gode forklaringer):	
Samarbejde og indsats:	
Samlet pointtal:	

Forklarende og argumenterende tekster

Tekst A

Fotosyntese er den proces, hvor planter omdanner sollys, vand og kuldioxid til sukker og ilt. Processen foregår i plantens grønkorn. Sukkeret bruges som energi til vækst, og ilten frigives til luften.

Tekst B

Hvis vi vil reducere mængden af plastikaffald i naturen, skal vi forbyde engangsplastikposer. Mange lande har allerede gjort det, og resultaterne viser mindre forurening. Derfor bør vi indføre et forbud her også.

Tekst C

Motion har mange fordele for kroppen. Når man bevæger sig regelmæssigt, styrkes hjertet, musklerne bliver stærkere, og immunforsvaret forbedres. Derudover frigives endorfiner, som kan gøre én gladere.

Udbygget reflekterende tekster

Tekst A

I 9. klasse oplevede jeg for første gang, at jeg faktisk kunne lide matematik. Det var ikke, fordi emnet havde ændret sig, men fordi min lærer begyndte at spørge os, hvordan vi kunne bruge det, vi lærte, i virkeligheden.

Jeg fandt ud af, at jeg kunne bruge formler til at lave et budget for min fritidsklub. Det gav mening for mig, og det gjorde, at jeg så anderledes på både matematik og mig selv som elev.

Tekst B

Når jeg tænker tilbage på min tid på erhvervsuddannelsen, kan jeg se, at det ikke kun var fagene, der formede mig. Det var også de samtaler, vi havde i pauserne om, hvad vi ville med vores liv.

En af mine klassekammerater sagde engang: "Hvis vi ikke selv siger, hvad vi har brug for, finder de voksne bare på noget for os." Det fik mig til at tænke over, hvor tit jeg egentlig lod andre bestemme over mig – uden at sige fra.

Tekst C

Som lærer bliver jeg ofte spurgt om, hvad der er det vigtigste for, at unge bliver ved med at lære gennem hele livet. Mit svar ændrer sig ikke: Det handler om at være nysgerrig – også når det er svært.

Men nysgerrighed kommer ikke af sig selv. Den skal næres af oplevelser, hvor man får lov til at undre sig, stille spørgsmål og undersøge ting, der betyder noget for én selv. Det gælder både i skolen, på arbejdet og i fritiden.

Spørgsmål til fælles diskussion:

- Hvad er formålet med hver af de tre tekster?
- Hvordan er sproget i teksterne?
- Hvordan virker teksterne på dig som læser?
- Er der noget i teksterne, der får dig til at tænke på dine egne erfaringer?

Fra oplevelse til pointe

Trin 1 – Personligt (Reflekterende)

Formål: Beskriv en konkret oplevelse eller situation.

Spørgsmål:

- Hvad skete der?
- Hvordan havde du det?
- Hvad tænkte du?

Skriv en-to sætninger: En kort beskrivelse af oplevelsen og dine tanker/følelser.

Trin 2 – Betydning (Overgang)

Formål: Sæt ord på, hvad oplevelsen betød for dig.

Spørgsmål:

- Hvad fik du ud af oplevelsen?
- Hvad lærte du om dig selv eller andre?
- Ændrede det din måde at se noget på?

Skriv en-to sætninger om, hvad du lærte eller opdagede.

Trin 3 – Udvid perspektivet (Udbygget reflekterende)

Formål: Gør pointen relevant for andre og større sammenhænge.

Spørgsmål:

- Hvad kan andre lære af det?
- Hvordan hænger det sammen med livet, samfundet, uddannelse eller arbejde?
- Kan pointen bruges i andre situationer?

Skriv en generel pointe, der rækker ud over din egen oplevelse.

Tipskupon

Lyt til vokalen i ordet. Lyder vokalen som et kort eller langt **a**?

Læreren læser ét ordpar ad gangen – to gange.

Du skal skrive 1 i **kort** og 2 i **lang** – eller omvendt, afhængigt af om du synes, at vokalen i det første eller det andet ord lyder som **kort** eller **langt a**.

Nr.	Kort a	Langt a
1	☐ Kort	☐ Lang
2	☐ Kort	☐ Lang
3	☐ Kort	☐ Lang
4	☐ Kort	☐ Lang
5	☐ Kort	☐ Lang
6	☐ Kort	☐ Lang
7	☐ Kort	☐ Lang
8	☐ Kort	☐ Lang
9	☐ Kort	☐ Lang
10	☐ Kort	☐ Lang

Tal med din makker om, hvordan du kunne høre, hvor du skulle sætte kryds.

Mit ord – min refleksion

Refleksion – Mit ord i virkeligheden

Vælg ét af dine ord, og skriv en kort reflekterende tekst, der begynder sådan:

Jeg er/er ikke [ordet], fordi ...

eller

Jeg kender en, der er [ordet], og det får mig til at tænke på ...

Husk: Din tekst skal indeholde:

1. En personlig oplevelse
2. En betydning – hvad fik du ud af oplevelsen?
3. Et perspektiv – hvordan kan andre bruge det, eller hvordan hænger det sammen med noget større?

Makkerfeedback

Læs din tekst højt for din makker. Bed om feedback på:

- Har du forklaret ordets betydning?
- Er der en personlig oplevelse?
- Er der en refleksion, der rækker ud over oplevelsen?

Fræmstillingsform	Formål	Typiske trækk	Se fx efter ...
Berættende	At fortælle om noget, der er sket.	Tid, personer, sted, handling i rækketølge.	Hvem, hvad, hvor, hvornå? Først, så, der-efter ...
Beskrivende	At beskrive noget, så læseren kan se det for sig.	Tillægsord, sanser, detaljer, stemninger.	Hvordan ser det ud? Hvordan føles det?
Instruerende	At forklare – trin for trin – hvordan man gør noget.	Trin, rækketølge, bydeform, konkrete handlinger.	1, 2, 3. Brug, start med, undgå at ...
Kommenterende	At give sin personlige mening om noget.	Holdninger, vurderinger, opfordringer, følelser.	Jeg synes, det er vigtigt, vi bør ...
Forklarende	At gøre noget lettere at forstå.	Fakta, begreber, årsag-virkning, fagligt sprog.	Det vil sige, derfor, fx, betyder at ...
Reflekerende	At undersøge og tænke over noget – tit med fokus på, hvad man selv har oplevet, og hvad man selv tænker om det.	Spørgsmål, undren, måske'er, egne erfaringer, følelser og overvejelser.	Jeg undrer mig, måske, jeg tænker over, det kan også være fordi ...
Udbygget berættende	At fange læseren med en spændende historie, hvor der sker noget, og hvor vi viser, hvordan en oplevelse føles og udvikler sig.	Spændingskurve med præsentation, konflikt, op-træpning, point of no return og afslutning. Der skal være udvikling i både handling og personer.	Er der spænding og noget, der ændrer sig? Er der noget, der går galt? Hvordan vokser konflikten? Det ændrede noget i mig ...
Udbygget forklarende	At forklare noget grundigt, så læseren forstå både hvordan og hvorfor. Den udbyggede forklaring bruger fagord og eksempler for at gøre indholdet af teksten tydeligt.	Flere trin med tydelig sammenhæng og årsag-virkning, fagord, eksempler og figurer. Typisk opdelt i underoverskrifter eller afsnit.	Derfor, det vil sige, fordi, for eksempel. Figurer/modeller og fagord.
Argumenterende	At overbevise nogen om en holdning eller få dem til at tage stilling.	Påstand og begrundelser, eksempler og mod-argumenter. Ord og sætninger der viser holdning.	Tydelig holdning, argumenter og eksempler. Ord som "bør", "vigtigt", "nødvendigt" og brug af modargumenter.
Udbygget reflekterende	At dele en oplevelse eller erfaring og undersøge, hvad den betyder – både for én selv og i et større perspektiv, så andre også kan bruge pointen.	En oplevelse, der indeholder refleksion over betydning, og slutter med en generel pointe. Skift fra personligt til generelt sprog. Brug af både konkrete eksempler og abstrakte udsagn.	Oplevelse + refleksion + generel pointe. Skift mellem personligt og generelt sprog. Pointen kan bruges af andre – ikke kun forfatteren selv.